

ERŐS VÁR

AMERIKAI MAGYAR EVANGÉLIKUSOK LAPJA

62. ÉVFOLYAM

1996. ÁPRILIS

No. 2 (297), Vol. 62, Apr. 1996, USPS 178560 2. SZÁM

Krisztus feltámadá

*Krisztus feltámadá
Igazságunkra,
Utat szerze mennyországra,
Örök boldogságra.*

*Mind e világ terhét
Vállára vette,
A hatalmas Atya Istent
Értünk megkövette.*

*De lám ezt nem érti
A hálátlanság,
Emberekre honnan szállott
Ennyi nyomorúság.*

*Azért nem fogadják
Isten beszédét,
Jóra intő szent Igéjét:
Krisztust, idvességét.*

*"Krisztus feltámadá"
Soğan kiáltjuk,
De a bűnnek undokságát
Mi meg nem utáljuk.*

*Tudva, bűnben élünk,
Semmit nem félünk,
Azért a Krisztus halála
Nem használ minékünk.*

*Támadjunk fel testben
Azért a bűnből,
Melyért mi kirekesztettünk
A nagy dicsőségéből.*

*Vegyük nagy jó kedvvel
Krisztus jóvoltát,
Atya Isten előtt való
Kedves áldozatját.*

*Dicsőség mennyégben
Az Úr Istennek,
Atya, Fiú, Szentléleknek,
Mindörökké. Ámen.*

Várad 1566

(Az erdélyi "Evangelikus Énekeskönyv"-ből.)

KRISZTUSKERESÉS

Olvasd: Lukács 24:1-6

Hogy irigylem azokat a kegyes asszonyokat, akik a hét első napját azzal szentelték meg, hogy már korán reggel kimentek az Úr sírjához, mert lelkük szomjúhozta az Úrnak látását!

Hogy irigylem azokat a kegyes asszonyokat, hogy ők hallották meg legelőször a világtörténet legboldogítóbb hírét, hogy az Úr feltámadott!

Hogy irigylem azokat a kegyes asszonyokat, hogy ők lehettek a legelső, akik hírül vihették a feltámadás szent örömét a többi tanítványnak és így ők voltak a keresztyenség legnagyobb igazságának első apostolai!

Hogy irigylem azokat a kegyes asszonyokat, akik szemben állva az Úr anyjaival, először hallhatták a legvigasztalóbb ígének hirdetését: *Mit keressetek a holtak között az élő, nincsen itt, feltámadott!*

Azért irigylem pedig őket, mert ők már rátaláltak Arra, Akit mi mindnyájan keresünk. Az ő útjuk is az volt, ami a miénk a bölcsőtől kezdve egészen a sírig: Krisztuskeresés. Boldogok ők, hogy nem a múlandó testben, hanem az örökélet dicsőséges köntösében, a maga isteni örökkévalóságában találták meg az Urat, a feltámadott Jézust!

Mintha sírok közt járnánk, olyan ez a földi élet mindnyájunknak. Az egyik sírban el van temetve a megelégedésünk, a másikban a békességünk, a harmadikban a boldogító hitünk. Van sír, amelyben az alázatosság sorvad. Van amelyben eltemetjük a türelmet. Van, amelyben elföldeltük a testvériséget. Van, amelyben hant alá raktuk az igazságot. Van, amely a szeretet és a jóság tetemét takarja.

És amikor elégetlenség szállja meg a szívünket és nehéznek, keserűnek találjuk a földi életet, megkopogtatjuk ezeknek a síroknak a kőtábláit és várjuk, lessük az eltemetett kedves halottak feltámadását. Mert azokban a sírokban mindben a Krisztus van eltemetve. És az Úr anyjai

ott ülnek a sírok felett és szólnak hozzánk, de nem vigasztalással, hanem fájó szemrehányással, lelkiismeret korbácsoló vádaskodással: *Mit keressetek a holtak között az élő! Nincsen itt!*

Mert ami a feltámadás első reggelén öröm volt azoknak a szent asszonyoknak, az ma szomorú szemrehányásként hangzik felénk. Keresed a Krisztust? Keresed a tulajdon szívedben? De hát nem látod-e, hogy a te szívedre rá van hengerítve a képmutatás hatalmas köve és amiatt nem tud belőle feltámadni az Úr? Mit keresed ilyen sírban a Krisztust? Hogy is pihenhetne az Úr olyan szívekben, amelyekben annyi gyarlóság és annyi indulat lakik, mint a mi szívünkben!

És keresed tovább a szeretetben, keresed az irtalmasságban, keresed a fölsegítő részvétben. Keresed a panaszokat némító és könnyet törő jótevésben. De amikor megnyitod a titkos gondolatok és be nem vallott indítások és rejtett célok gondosan elzárt sírjait, és elhengeríted a lélekről azt a kőlapot, amely belsejét elfedi a világ tekintetétől, akkor szembe találod magad az igazság angyalával, aki búsan, keserűen, vádolóan szól hozzád: *Mit keresed a holtak között az élő! Nincsen itt!*

De tovább keresed a Krisztust az ír-

sokban, amelyek Óróa beszélnek. Olvasd az evangéliumot, de csak betűket látsz benne és az élet igazságának szentesítő mennyei sugara nem hatol át belőle a lelkedbe és nem tud benned új életet teremteni. És minden óra, amit áhítatos vágyakozással kezdél, mire bevégezed, öntudatlanul a Krisztus temetése lett, mert a betű öl. És ismét szembe áll veled a hitnek anyaga és azt mondja: *Mit keresed a holtak között az élő! Nincsen itt!* Hiszen a Krisztus él és így Őt holt betű be nem fogadhatja! Élő hit, buzgó szív, megtisztult és bűnbánatban megmosott lélek kell ahhoz, hogy valaki az igében megtalálja a Krisztust. Az a vágyó, az a sírva epedő szív kell ahhoz, amely azokat a hívő asszonyokat boldogságos húsvét áldott reggelén Krisztus sírjához vezette!

És te keresed tovább. Keresed a hivek seregében. És elvisz a lélek a harang szavára a templom áhítatába. Orgona szól, ének szava zendül, s meghatottság szállja meg a lelked. De mikor meglátod azokat a közönyös arcokat, amelyekre nem tud kiülni az áhítat glóriája, s ha megfigyeled, hogy sokan milyen gépies egykedvűséggel hajtanak térdet vagy fejet és milyen közönséges arccal ülnek ott az Isten szentségének a templomában, s mégcsak dicsőítő és hálaadó ének sem csendül meg ajkukon: akkor ismét úgy érzed, hogy szemben ül veled a kegyeletes buzgóság anyaga és azt mondja neked: *Mit keresed a holtak között az élő! Nincsen itt!*

Hol van tehát?

Néztétek csak azokat a húsvéti boldog asszonyokat, míg sírban keresték a Krisztust, addig nem tudták Őt megtalálni. Akkor találták meg és attól fogva nem is keresték többé a testben eltemetett Jézust, amikor megcsendült szívük mélyén az angyal amaz örvendetes híradása: *Az Úr feltámadott! Azért nincsen itt.*

Irigylem azokat a húsvéti kegyes asszonyokat, akikben feltámadt a vágy az Üdvözítő után! Irigylem azokat a kegyes asszonyokat, akik elindultak, hogy felkeressék és meglássák az Urat! Irigylem azokat a kegyes asszonyokat, hogy azzal

ÉNEKELNI TILOS!

A malajzsiai Kelantan állam fővárosában, Kota-Baharuban megtiltották a keresztényeknek, hogy templomaikban harangozzanak, Iszlam szentesítő énekeljenek. Egyidejűleg semmiféle hangversenyt, énekes vagy táncos bemutatást sem engedélyeznek. Mindez az állami Iszlám Párt befolyására történt, mely 1990 óta van kormányon, s mely a keresztény egyházi ünnepeket, köztük karácsonyt is iszlámellenesnek minősítette. □

kezdték a felvirradt nap munkáját, hogy az Úrhoz indultak.

Nagyon sokat panaszkodunk a kor romlottsága miatt. Panaszkodni azonban könnyebb, mint megtalálni a baj okát és orvosolni azt. Bizonyosan azok a kegyes húsvéti asszonyok is tele voltak panasszal és keserűséggel, mióta a nagypéntek gyásza elvitte tőlük és eltakarta előlük az Urat. Ámde ők tudták, hogy keservük és bánatuk oka éppen az Úr elvesztése volt. Ezért indultak el mindjárt kora reggel, hogy megtalálják az Urat.

Ha sok a panaszunk, mérjük össze lelkünk bánatát a húsvéti asszonyokéval. És az ő bánatuk vigasztalásából értsük meg, hogy a mi bánatunk oka is az, hogy elvesztettük az Urat. Nem is lesz addig a mi életünknek és beteg szívünknek gyógyulása, míg nem hangzik a mi lelkünkben is a húsvéti diadal szava: *Feltámadott!*

Mikor a kor romlottságán panaszkodunk, én nem tudok lemondani az emberiség jobb jövődjébe vetett hitemről. Én erősen és törhetetlenül hiszem, hogy az emberiség újjászületésének és feltámadásának hajnala virradóban van. Lehet, hogy minden pillanat egy-egy évtized, lehet, hogy minden perc egy-egy évszázad, lehet, hogy minden nemzedék egy-egy korszak hullám járása, míg elérkezik hozzánk az újjászületés szentséges öröme. De én erősen hiszem, hogy ez az újjászületés bekövetkezik, ha mindenki úgy keresi Krisztust, mint azok a húsvéti kegyes asszonyok. Mert Krisztus a föltámadás és csak Krisztusnál találjuk meg az újjászületés szentséges örömét!

Néztétek, milyen nehezen tud kibontakozni a virágzó mosolygó tavasz a fagyasztó tél ölelő karjából. De azért mégis győzni fog, mert győznie kell! Az újjászületés lelke is ilyen nehezen kél új, tiszta és örök életre az ember keblében, de végtére is fel kell ébrednie, mert ez az Istenről rendelt hivatása! És én bizodalmas hittel állok meg lélekben a bezárt sírok előtt és látom, miképpen jelenik meg azok fölött az Úr anyaga, aki hirdeti Krisztus feltámadását és Krisztusban az egész emberiség megújult életét! Látom mindezt azoknak nyomában, akik megkeresik és meg is találják Krisztust és Benne az újjászületés boldog szent örömét.

Testvéreim! Legyünk mind munkásai ennek az új életnek és ennek a dicsőséges feltámadásnak! Testvéreim! Induljunk el együtt mindnyájan Krisztus sírjához és találjuk meg ott, Akit keresünk: az örökké élő és minket örökéletre segítő Megváltót, az Úr Jézus Krisztust! Ámen.

—D. Raffay Sándor ev. püspök

(In: "Amit az Úr üzen")

Szószegő kormány, becsapott egyházak

Szószegéssel és a törvények meg nem tartásával vádolta meg a kormányt a Fialat Demokraták és a Keresztény Demokraták közös sajtótájékoztatóján Semjén Zsolt. A keresztény demokrata frakció helyettes vezetője szerint a történelmi egyházak vezetőinek egészen mást ígért a kormányfő az állami támogatással kapcsolatban, mint ami a valóságos helyzet. Ezzel a szószegéssel gazdasági alapon neheztette meg a kormány az egyházak működését.

Semjén Zsolt arra figyelmeztetett, hogy alkotmányt és törvényt sértő megkülönböztetésnek vannak kitéve a világi munkahelyekre diplomás hallgatókat képző egyházi főiskolák és egyetemek, noha a hasonló állami iskoláknak megfelelő költségvetési támogatás járna nekik. Példaként az Eötvös Lóránd Tudományegyetemet említette, amely egy-egy bölcsész képzésére évente 300 ezer forintot kap az államtól, miközben például a Pázmány Péter vagy a Károly Gáspár egyetem csupán 80 ezret. Ez olyan diszkrimináció, amelyet az Alkotmánybíróság is alkotmányellenesnek minősített.

Kifogásolható tovább a volt egyházi ingatlanok visszaadásának a szüneteltetése is, és tarthatatlan, hogy a nemzeti kulturális értéknek számító egyházi műemlékeket (Bazilika vagy Mátyás-templom) kizárólag az egyházak tartsák fenn.

Elhangzott a sajtótájékoztatón az is, hogy az erre az évre az egyházaknak juttatott 2 milliárd 50 millió forintos állami támogatás csak nominálértékben azonos a tavalyyival, valóságban azonban 30%-kal kevesebb. Még ezt az összeget sem kapták volna meg a történelmi egyházak, ha a parlamenti pártok nem javasolják az eredetileg előirányzott 1,8 milliárdos forintos keret emelését. Az összeg megnövelését egyedül a kisebbik koalíciós párt, a liberális Szabad Demokraták Szövetsége ellenzte.

A fiatal demokraták és a keresztény demokraták nem tartják helyesnek a kormányt azt az elképzelést sem, hogy a személyi jövedelem 1%-át bárki átengedhetné az egyház javára. Indokuk szerint alkotmányossági szempontból nem jó, ha az adófizető polgárokat aszerint tartják számon, hogy melyik egyházat támogatják. — Kiss Miklós mosonmagyaróvári ev. lelkész

BEZÁRULT TEMPLOMAJTÓ

A 85 éve, 1911. április 2-án megalakult detroiti Első Magyar Evangélikus Egyház 1996. március 17-én ünnepi Istentiszteleten fejezte be működését, betöltve tudva miszsióját, melyet az Úr annyi éven át reá-bízott.

Az Amerikába való bevándorlások egymástkövető hullámaival evangélikus vallású magyarok is érkeztek Detroitba, hogy itt teremtsék meg egzisztenciájukat, élhessenek nyugodt és rendezett életkörülmények között. Jól tudjuk, hogy a magyar evangélikusok számaránya legfeljebb 4% lehetett akkor is, amikor Nagymagyarországon közel 1.7 millió evangélikust mutatott a statisztika. Így mindig is "kicsiny sereg" volt mindenhol a magyar evangélikusok gyülekezete a másik két magyar történelmi egyház gyülekezetei mellett.

Az első bevándorlók főként az ipari negyedben találták meg munka- és lakóhelyüket. Alig két évvel a gyülekezeti alakulás után már állt is a templom Thaddeus Street 8151 sz. alatt, s a következő évben a templom mellé lelkészlakot is vásároltak. A krónika szerint ezrek jelentek meg mind az alapkövetései, mind a templomszentelési ünnepen. Az utóbbin zászlódszben úszott a Thaddeus és Sloan utca környéke. Mindenki örült, hogy megépült a harmadik magyar templom, a római katolikusoké és a reformátusoké közelében az evangélikusoké is. E templom volt a gyülekezeti élet központja az évtizedeken át, egyre növekvő létszámmal, mely a II. világháború menekültjeivel éppen elérte az 500 lelket. A gyülekezet a detroiti magyarság körében mindenkor megbecsülten és ökumenikus szellemben, nagyra értékelt lelképásztorok vezetésével vette ki részét a lelki és szellemi kincsek ápolásából.

A társadalmi változások, a városkörnyék romlása, a ki- és beköltözések, s egyéb körülmények folytán az egyháztag-ság a 60-as évektől kezdődően rohamosan csökkent, s 1990-re már csak 19 tagot tartottak nyilván. Az idős kor, a templomhoz való eljutás nehézségei kényszerítették aztán a kis csoportot annak meggondolására, hogy a gyülekezet miszsióját befejezettnek nyilvánítsa.

Hálásan emlékezünk meg a gyülekezet fáradhatatlanul munkálkodó lelkészeiről. Álljon itt nevük tiszteletünk jegyében: Becker Jakab alapító lelkész 1911—1914 és 1922—1953; Vályi Gusztáv 1914—1916; Albrecht Géza 1916-1921; Lehman Martin, Zulauf Martin, Bendes István, Frey Henrik 1938—1949 között, mint angol-

nyelvű segédlelkészek; dr. Bötykös Béla 1953—1954; Asbóth Gyula tábori alesperes 1954—1983; Szirmay József 1983—1986; Dallos István lévita 1986—1991, és dr. Herjeczky Géza baptista lelképásztor, mint gondozó lelkész 1991—1996. Külön megköszönjük Herjeczky Géza nagytiszteletű úrnak, hogy a gyülekezet szent maradvékának a legutóbbi öt évben nagy szeretettel és odaadással viselte gondját.

Az elkerülhetetlennek azonban be kellett következnie. A Délkelet-Michigan Ev. Egyházkerület bevonásával és tanácsával a gyülekezeti élet felszámolásának a fo-

lyamata problémáktól mentesnek bizonyult (az Egyházkerület őrzi a gyülekezet anyakönyvét és egyéb fontos iratait). A templom — eladás folytán — most már helyiekből álló gyülekezet számára lesz az imádság háza. Magyar evangélikusok, messzebből is visszajött családtagjaik, és barátaik — mintegy kilencven lélek — részére 1996. március 17-én volt az utolsó Istentisztelet, mely aztán szimbolikus ajtózárással fejeződött be.

Ezt az Istentiszteletet dr. Wahl Philip egyházkerületi püspök vezette, s vele szol-

gált dr. Herjeczky Géza lelképásztor. Az Istentiszteleten felolvasták az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia elnökének, Bernhardt Béla főesperesnek a búcsúköszöntését, s üdvözölhette a gyülekezetet Lassú Gábor methodista lelkész is.

Wahl püspök János 9:37 és Herjeczky lelkész Zsidók 13:8 alapján mutatott a Jézus Krisztusban megnyilvánult kegyelemre, amely maradandó, jóllehet emberi körülményeink szükségszerűen változnak. Mindketten ebben a kegyelemben való járásra és erről való bizonyosságtételre bátorították a hiveket. A kegyelemnek az asztalánál, az Úrvacsorában is egyesülhetek még a hivek Urukkal utoljára, a bűnbocsánatban és megújulásban. S mielőtt könnyes szemmel és megnehezült szívvel magukkal vitték volna az áldást, még egyszer felcsendült az ajkáról az evangélikus hit hatalmas kifejezője, az "Erős vár a mi Istenünk", az ima az örökhazáért, melybe készülünk, és a Himnusz, az ima a drága hazáért, amelyből a gyülekezet tagjai az évtizedek során kiszakadtak.

"Istennek tartozó hálával emlékezve meg az elvégzett szolgálatról, ezt a gyülekezetet megszüntnek nyilvánítom az Atya és a Fiú és a Szentlélek nevében. Az Egyház Ura pedig, a Jézus Krisztus adjon mindenkinek erőt, hogy a bizonyosságtételben meg ne lankadjon ezután sem" — jelentette ki Wahl püspök, s fogadta válaszul a gyülekezet végső "Ámen"-jét.

Legyen Istené a dicsőség a detroiti Első Magyar Ágostai Hitvallású Evangélikus Egyház nyolcvanöt éven át végzett miszsiójáért!

—hg/bb

KÖNYVPIAC

Íratterjesztésünkben megrendelhetők az alábbi könyvek @US\$5 beküldésével (kivéve ahol más ár van feltüntetve). Csekket kérjük Hungarian Conference — ELCA névre és 9715 Lake Avenue, Cleveland, OH 44102 címre küldeni.

Biblia, teljes újfordítás.

Újszövetség, Károlyi—Ceglédi szöveg

Brachna Gábor: Útmutató a Biblia olvasásához.

Fabiny Tamás: Keken András életregénye.

Gémes István: Hiszek.

Herényi István: Egyházzajgi tükör.

Keken András: Deaktéri esték.

E. J. Kunos: Missionary Memoirs. US\$20.

Kemény Péter: Negyedórak Isten előtt.

Ordass Lajos: A keresztfa tövében.

Ordass Lajos: Önéletrajzi írások I.

Ordass Lajos: Önéletrajzi írások II.

Péterfia Karola: Egyéves háború. US\$3.

Pohjanpää/Molnár: Egyháztörténeti arcképcsarnok.

Terray László: Izrael és az evangélium. US\$2.

Terray László: Küldetésben.

Terray László: Nem tehetett mást.

Túróczy Zoltán: Ne félj.

Veöreös Imre: A harmadik út.

Veöreös Imre: A középpont felől.

ÁLLÁSFOGLALÁS

A mai napon, 1995. október 12-én, Bukarestben tartott rendkívüli tanácskozáson a Romániai Magyar Keresztény Egyházak Előjáróinak Állandó Értekezlete a romániai felekezeti és anyanyelvi oktatással, valamint az erővel elkobzott egyházi javakkal kapcsolatban a következő állásfoglalást teszi közzé és ajánlja a fővárosunkban ülésező Interparlamentáris Unió és az Európa Tanács figyelmébe.

1. Egyházaink mélyeséges aggodalmuknak adnak kifejezést az új romániai Tanügyi Törvény nemzeti kisebbségeket és hiveiket sújtó, egyházi autonómiájukat sértő rendelkezései miatt, melyek autonómiát mind az egyes egyházak törvényei, mind Románia alkotmánya előírja.

Meggyőződésünk, hogy az anyanyelvhez, az anyanyelven való tanulásához való jog Istentől kapott — demokratikus — szabadság, mely semmilyen körülmények között és senki által nem korlátozható. Egyetlen parlamentnek sem áll jogában jogfosztó törvényeket hozni. A Tanügyi Törvény olyan jogokat sért, melyek egy-

házainkat, hiveinket, és hiveink nemzeti közösségét alapvető demokratikus emberi és kisebbségi jogaik alapján illetnek meg.

A romániai magyar nemzeti közösség számára a teljes esélyegyenlőséget, az anyanyelvhez és a tanuláshoz való jog maradéktalan érvényesülését csupán a teljeskörű kulturális autonómia szavatolhatja.

Elutasítjuk a Tanügyi Törvényben tetten érhető, a romániai kisebbségekkel szemben évtizedek óta érvényesített hatalmi asszimilációs törekvéseket, és követeljük a törvényazonnali felfüggesztését, illetve megváltoztatását az Európai Parlament legutóbbi vonatkozó határozati állásfoglalásának megfelelően.

2. A kommunista diktatúra a romániai történelmi — köztük a magyar anyanyelvű — egyházakat többszázéves múltra visszatekintő oktatási intézményektől fosztotta meg. Az 1948-as vonatkozó kormányhatározat egyházaink 1300, túlnyomó többségben magyar tanítványú iskoláját államosította és szüntette meg, a következők szerint: 531 református, 468 katolikus, 266 német, magyar, és szlovák evangélikus, valamint 35 unitárius felekezeti tanintézetet. Az új tanügyi jogszabály azáltal, hogy a törvény hatályával rendeli el a volt egyházi iskolák épületeinek az újraállamosítását, nem csupán kommunista visszaélésből fakadó, teljességgel jogszerűtlen, kisebbség- és egyházellenes intézkedést legitimizál, de egyben annak a lehetőségét is elve kizárja, hogy a volt iskolai ingatlanok visszakerüljenek eredeti tulajdonosaikhoz és újra helyreállítsa a teljesjogú egyházfelekezeti iskolarendszert (elemi, közép-, szakiskola, és felsőoktatás).

Az új Tanügyi Törvény következképpen szövegen ellentmond az Európa Tanács azon meghagyásainak, melyeket Romániának a Tanácsba történt teljesjogú tagjaként való felvételekor írt elő az egyházi oktatás és ingatlanok tárgyában.

Míg Nyugateurópában, a demokratikus országokban a teljes oktatási hálózatnak jelentékeny részét teszik ki a felekezeti iskolák, ezzel szemben Romániában a mégis létrehozott magyar egyházi iskolai intézmények öt év után is többnyire hajléktalanok és jogfosztottak.

3. Az oktatási intézményeken túlmenően — a zsidó közösségi tulajdonok visszajuttatását elkezdő folyamat mintájára — egyházaink is nyomatékosan kéri és már megelőzőleg, 1990-nel kezdődően folyamatosan kérték, hogy a román állam juttassa vissza birtokukba mindazokat az ingó és ingatlan javakat, melyeket az elmúlt ötven esztendőben elkoboztak tőlük.

Jelen pillanatban, öt évvel az 1989-es változások után, a volt kommunista országok közül Románia az egyetlen, amely törvényes úton még nem rendezte a volt egyházi ingatlanok visszaszolgáltatásának a kérdését.

Annak ellenére, hogy egyházaink jogos igényeit érvényesítése végett 1990 óta mintegy 14 alkalommal fordultak a román állami hatóságokhoz, folyamodványaikra mind a mai napig még csak választ sem kaptak — sem az államelnöktől, sem a kormánytól.

Időközben a román kormány különálló módon részlegesen kártalanította a román görög katolikus egyházat. Ezen túlmenően a román ortodox egyháznak 1990 óta folyamatosan nagyértékű pénzüsségeket és állami ingatlanokat juttat — beleértve még ipari létesítményt is. Egyes esetekben az adományozás egyházaink elvett tulajdonából történik. Megkísérlik a román ortodox egyházat nemzeti egyházzá nyilvánítani.

A mintegy kétmillió romániai magyarságot magukba foglaló keresztény egyházaink 1989 óta megszakitás nélkül vívják közös küzdelmüket, és hagyományaiknak megfelelően, valamint az ökumenia szellemében továbbra is hivatásuknak tekintik annak vállalását.

Ennek értelmében jogosnak és indokoltak tartjuk, hogy hazai és nemzetközi szinten valamennyi demokratikus utat felhasználjunk jogharcunk érvényesítésére, és ugyanakkor **felhívjuk az egyetértő és együttérző közvéleményt, hogy jogos törekvéseinket támogassa.**

Meggyőződésünk, hogy küzdelmünk és céljaink teljes mértékben beilleszkednek Románia demokratikus átalakításának folyamatába, hozzájárulnak a román jogállamiság kialakulásához, és elősegítik az állam és az egyházak viszonyának rendeződését, valamint a román — magyar történelmi megbékélést.

Bukarest, 1995. október 12.

Gyulafehérvári Római Katolikus Érsekség nevében: **Dr. Jakubinyi György** érsek.

Nagyvárad Római Katolikus Püspökégen nevében: **Tempfli József** püspök.

Szatmári Római Katolikus Püspökség nevében: **Reizer Pál** püspök.

Temesvári Római Katolikus Püspökség nevében: **Krauter Sebestyén** püspök.

Zsinatpresbiteri Evangélikus Egyház nevében: **Mózes Árpád** püspök, **dr. Podhrádszky László** főgondnok.

Erdélyi Református Egyházkerület nevében: **Dr. Csiba Kálmán** püspök, **dr. Mártha Ivor** főgondnok.

Királyhágómelléki Református Egyházkerület nevében: **D. Tőkés László** püspök, **Szilágyi Aladár** főgondnok.

Unitárius Egyház nevében: **Dr. Erdő János** püspök, **Jenő Dezső** főgondnok.

* * *

A Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa december 4-én tartott közgyűlése a fenti "Állásfoglalás"-ban foglalt, az új romániai Tanügyi Törvény vallásszabadságot korlátozó rendelkezései elleni, az egyházi előjárók által meghatározott jogos törekvéseket határozati-lag támogatja. —(EÉ)

Így könyvelünk!

Minden befizetést, akár az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia, akár az *Erős Vár* javára, jelzett rendeltetése szerint könyvelünk el és nyilvánosan nyugtázunk is.

Ami az *Erős Vár*-t illeti, előfizetéseket a címszalag kiigazításával, felülfizetéseket a lapban egyéb befizetésekkel együtt nyugtázunk. Olyan befizetéseket, melyre nézve küldőjük nem intézkedett, az USA-ban az összeg hattal, Kanadában tízzel való oszthatóságáig előfizetésként, a maradékot felülfizetésként könyveljük el és nyugtazzuk.

Előfizetésekért, előfizetési hátralékok rendezéséért, s felülfizetésekért mindig hálások vagyunk. De azt kérjük, hogy öt évnél előbbre senki se fizessen elő, és — szíves engedelmükkel — ennél többre nem is fogadunk el előfizetést; az ilyen pénzküldeményt adománynak vesszük, s majd úgy is nyugtazzuk.

Az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia részéről kérjük mindazokat, akik megtehetik, bővítsék a $100 \times \$100 =$ Százszorszép gyűjtésre áldozatosan adakozók körét. Előre is köszönjük.

Szíves figyelembe!

Az *Erős Vár* következő, ún. júniusi száma május elején jelenik meg a Nyugat-clevelandi Magyar Evangélikus Egyház 60 éves jubileumának a méltatásával. Már előre is szíves elnézést kér egyéb cikkek, hírek nagymérvű elmaradásáért — a Szerkesztő

A Feltámadott a húsvéti hit teremője

“Az Úr feltámadt!” “Az Úr valóban feltámadt!” Az Ósegyház liturgiájában így kelt szájról-szájra a húsvéti hír. A mi liturgiánkban a személyes vallomást tompítja az énekelt szöveg; itt inkább a daltamra figyelünk, s nem a mondanivalóra. De ez is vallomás az éneklő hitéről.

Úgy látszik, mintha a deklamált introitus és az erőteljes ének a lelkész és gyülekezet rendíthetetlen húsvéti hitének lenne a tanúja. De csakugyan ilyen bizonyos-e a mi húsvéti hitünk? Az, hogy Jézus él — én is Vele? Azok is, akiket el kellett temetnünk? Magam is, aki minden lépéssel közelebb kerülök életem végéhez?

Nem támadnak-e legsúlyosabb problémáink éppen ebben a vonatkozásban? Mert itt nem elég Jézus feltámadásának, mint hittételnek az elfogadása.

A húsvéti hit egészen más, mint megtanulni és elmondani: “harmadnapon feltámadott halottaiból”, vagy “hiszem a test feltámadását”. Ha volna olyan készülék, amellyel le lehetne mérni a száj vallomásának és a belső meggyőződésnek az azonoságát, de sokszor lenne éppen húsvéti istentiszteletünk olyan, mint valami hanghibás TV-adás. Tátogó szájak, hang csak alig vagy egyáltalán nem hallható.

Mit tegyünk hát? Essünk kétségbe? Éppen húsvétkor? Inkább figyeljünk arra,

hogyan miként jött létre a húsvéti hit, mert az ma éppen úgy jön létre, mint egykor: hogy ne csak üresen tátogjunk, hanem igaz meggyőződéssel valljuk, “az Úr feltámadt”, “Az Úr valóban feltámadt”. Így nemcsak “ebben az életben reménykedünk a Krisztusban”.

A Feltámadottal való személyes találkozás a húsvéti hitre jutás útja. Nem az üres sír a húsvéti hit alapja, hanem Isten cselekvése, Aki feltámasztotta Jézust a halálból.

Az üres sír látása egészen más gondolatokat és érzéseket ébresztett (ellopták? — hová tették?). Minden esetben a feltámadott Jézus maga teremtette meg a húsvéti hitet. Ő a “hit elkezdője és bevezetője”. Mások bizonyágtétele nem elég. Neki magának kell jönnie. És jött is.

Az Emmausba tartó két tanítványhoz is eljött (Lukács 24:13-35). A csüggedtekhez, hogy megvigasztalja őket. A hitetlenekhez, hogy őket a hit megingathatatlan bizonyosságával ajándékozza meg. Ezt az Ő misszióját ma is elvégzi. A húsvéti hit bizonyosságát, amely a megvigasztalást is magában foglalja, az Igével és a Szentségek közösségével, a kegyelmi eszközök útján teremti és kínálja minden embernek.

“Az Úr feltámadt!” “Az Úr valóban feltámadt!” — **Jakab Béla, simonyifalvi ev. lelkész**

KÖSZÖNJÜK!

“Mély tisztelettel mondok köszönetet a Simonyifalvi Evangélikus Luteránus Egyházközség nevében a parókia karbantartására (kútfúrás, fűrdőszoba-hozzáépítés) küldött pénzbeli támogatásért. Köszönetünk illeti az adakozókat, akik a kevésből is tudnak mások számára segítséget nyújtani. Isten gazdag áldását kívánom az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia működésére, valamint Nt. Bernhardt Béla esperes úr életére, családjára, s munkájára. Kelt Simonyifalván 1996. február 20-án. Aláírás: **Jakab Béla, az egyházközség lelkésze.**”

A gyűjtés \$1441-et eredményezett. Ebből \$1219-t a lelkészlak karbantartására, \$120-t (adakozók kívánása szerint) a lelkész rendelkezésére utaltunk át. \$77-t tettek ki a gyűjtés költségei. \$25-t (karbantartásra) még el kell küldenünk. — TK.

Adományok nyugtázása

• AZ “ERŐS VÁR”—RA

Minden előfizetés a címszalagon kiemelten jelzett év végén jár/járt le. Köszönettel nyugtázzuk az 1996. január 16-a és március 15-e között az előfizetéseken felül beérkezett lapfenntartó adományokat:

\$95: N. N. külföldi előfizetésekre és költségmegtérítésre. **\$60:** Dósa Jakab (Alliance OH). **\$25:** Insel Károly (Clifton NJ), Vietórisz Lajos (Victoria BC). **\$20:** Markovics István (Spring Hill FL). **\$14:** Mergl Éva (Linesville PA), Nagyiványi-Fekete Miklós (Toms River NJ), dr. Szécsény Sándor (Roswell GA). **\$10:** Dr. André László (Bulverde TX). **\$8:** Bójtós László (Breckville OH). **\$5:** Gomola Györgyné (Toronto ON). **\$4:** Csere Zoltánné (Cleveland OH), dr. Déry Béláné (Lakewood OH), özv. Dolesch Gyuláné (Fairview Park OH), Gaydán Melinda (Fairview Park OH), Gömbös Anna (Brunswick OH), Miller Henrik (Fairview Park OH). **\$2:** Jókai Edit (Evanston IL), özv. Üregdy-Nagy Józsefné (Lakewood OH).

• EVANGÉLIKUS ISKOLÁKRA

Aszód. \$50: Dr. André László (Bulverde TX), Volosin Lili (Cleveland OH). **Eddig összesen \$250.00.**

* * *

Szíves tájékoztatásul: Lapunkra az előfizetéseket és lapfenntartó adományokat Erős Vár névre és **P. O. Box 602148, Cleveland, OH 44102** címre kérjük beküldeni.

Az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia a hazai ev. egyházi iskolaiügy és az ev. egyházi segélyszolgálat javára (felesben megosztva a magyarországi és az erdélyi magyar ev. egyház között) szívesen fogad el és továbbít adományokat. Csekket **Hungarian Conference — ELCA** névre és **9715 Lake Avenue, Cleveland, OH 44102** címre kell küldeni. A csekken kérjük az iskolát (Aszód, Békéscsaba, Bonyhád, Deáktér, Fásor, Győr, Nyíregyháza, Oroszháza) vagy a segélyszolgálatot (“Segély”) megjelölni. Minden adományért hálás köszönetet mondunk.

Meghívó

A NYUGATCLEVELANDI MAGYAR EVANGÉLIKUS EGYHÁZ

(3245 W. 98th Street, Cleveland, Ohio 44102)

szeretettel hívja Cleveland és környéke magyarságát, az egyházi és társadalmi szervezetek képviselőit

alakulása 60. évfordulójának a megünneplésére, melyre 1996. május 19-én, vasárnap kerül sor

ÜNNEPI ISTENTISZTELETEN DE. ¾11 ÓRAKOR

és

ÜNNEPI DÍSZEBÉDEN DU. ½1 ÓRAKOR

* * *

Az istentiszteleti szolgálatot Ft. dr. Miller Marcus ev. egyházkerületi püspök vezeti, s vele szolgál Nt. Tamásy Zoltán csóvári lelkész is.

* * *

A díszebéden jegyeket a lelkézi hivatal telefonszámán lehet igényelni, felnőtteknek \$15-os, 12 éven aluli gyermekeknek \$7-os árban.

Kérjük a jegyigénylés minél hamarabbi bejelentését.

Telefon: 961-6895

* * *

“Szeret az Úr; azért nincs még végünk, mert nem fogyott el irlalma!”

(Jer.Sír. 3:22)

GÖMÖRI TÁJAKON

1920-ban Gömör és Kishont megyét — legdélibb csücske kivételével — a trianoni békeparancs Csehszlovákiának ítélte, annak ellenére, hogy a megye déli részében majdcsak szintiszta magyarlakosú városok és községek voltak. Amikor 1938 őszén ezt a területet, valamint a többségében magyar lakossággal a Kisalföld nagyrészét, az Ipoly völgyét, Kassa vidékét, és a Nagyalföld északkeleti részét képező sávot az I. bécsi döntés következtében visszacsatolták Magyarországhoz, Gömör-Kishont megye déli harmada, mint 1000 éven át, ismét a magyar állam részévé vált. Itt alig volt község, amelyben nem lett volna evangélikus templom.

Az aránylag kis területen kerekén 12,000 magyar evangélikus élt, akik 13 anyaegyházközséghez, ugyanannyi leányegyházközséghez (ezeket az anyaegyházközség lelkésze gondozta, de volt elemi iskolájuk, ahol evangélikus lévita-tanítók munkálkodtak, valamint saját presbitériumuk), továbbá 10 fiókegyházközséghez (ezeknek csak presbitériumuk volt) tartoztak és 1938-tól 1944 végéig a gömör-kishonti esperességet képezték, amelyben 15—16 lelkész szolgált.

A gömöri magyar evangélikusokkal való legutóbbi találkozásomra 1995 nyárvégén került sor (ezelőtt 1938-ban és 1984-ben jártam ezen a vidéken), aminek ez az előtörténete: Még 1993 őszén, amikor a *Külföldön (érsd: Nyugateurópában) Élő Magyar Evangélikus Lelkigondozók Munkaközössége (KÉMELM)* évi közgyűlését Budapest közelében, a piliscsabai "Bethel" ev. konferenciái központban tartotta, meghívták az erdélyi, felvidéki, s délvideki

JELENTŐS ÉVFORDULÓK

1995-ben elmulasztottuk néhány fontos esemény évfordulóját, olyanokét, melyek az egyházközi érintkezésekben és az ökumenikus kapcsolatokra mindmáig ugyancsak kihatással vannak. *125 éve, 1870. július 18-án* szavazta meg az I. vatikáni zsinat a pápai csalatkozhatatlanság dogmáját (erre nézve a magyar r.k. püspöki kar mintegy ellenzékként tartózkodott a szavazástól — elhagyta a zsinati ülést —, de I. Ferenc József tiltakozó királyi jegyzékével szemben a dogmát mégis kihirdették hazánkban). *45 éve, 1950. november 1-én* hirdette ki XII. Pius pápa Mária mennybevitelének a dogmáját, melynek nyomán konzervatív római katolikus körökben hamarosan Mária társmegevaltoí mivoltáról várnak dogmaértékű pápai enciklikát (vö., a május 31-i Mária-ünnep miséjében mondandó kollektá-imádsággal). *450 éve, 1545. december 13-án* nyitották meg a trenti zsinatot, mely végülis a reformáció visszavetésére és a római katolikus tanok megerősítésére foglalt állást. Tervben van, hogy 1997-ben kimondanák a kölcsönös kiátkozások visszavonását mind római katolikus, mind evangélikus és más protestáns részről.

magyarul szolgáló evangélikus lelkészek néhány képviselőjét, hogy tájékoztassák az egybegyűlteket egyházi életük örömei és nehézségei felől. Ezen az alkalmon Ruzsnyák Dezső sajögömöri evangélikus lelkész képviselte a jelenlegi Tót Köztársaságban magyarul szolgáló lelkésztársait.

Ez a gyűlés elhatározta, hogy egy évvel később, közösen a nyugateurópai magyar reformátusok hasonló szervezetével, teológia konferenciát, ill. értekezletet rendez Kolozsváron. Erre meghívtuk Ruzsnyák Dezsőt is, aki ekkor előterjesztette azt a javaslatot, hogy a KÉMELM tartsa 1995 szeptemberében esedékes intézőbizottsági ülését a Felvidéken. Ezt a meghívást elfogadtuk és így 1995 augusztus végén egy tucatnyi résztvevővel sor került erre az együttlétre. Sajnos a jelentkezettek egyharmada közbejött, előre nem látott akadályok miatt nem tudott a konferencia helyére, a Tátra alatt fekvő Batizfalvára megérkezni.

Hogy Batizfalván gyűltünk össze, ahol nincs magyar gyülekezet, annak három oka is volt. Az egyik, hogy nemrég az evangélikus templom mellett jófelszerelt konferenciái központ épült fel, ahol 20 résztvevőt minden nehézség nélkül el lehetett helyezni. Egyébként ez a falu másról is híres. Ez volt a Máriássy-család ősi fészke, és egyike volt azoknak a helyeknek, amelyekben az 1681-i soproni országgyűlés engedélyezte a falusi lakosság részére evangélikus Istentiszteletek tartását. Ilyen helyeket — általában vármegyénként kettőt — a mai Magyarországon négy településen találunk, a vas megyei Nemesdölkön és Nemescsón, valamint a sopron megyei Nemeskőren és Vadosfán.

A második ok nyilván az volt, hogy oda-utazásunk közben, egy konferencia helyén és környékén megismerjünk valamit a tájból, amely apáink vagy nagyapáink szülőházának a legszebb részeihez tartozott.

Végül pedig az, hogy olyan területre jussunk el, amely a II. világháború végéig a Kárpátok által körülzárt medence evangélikussága egyik különleges csoportjának, a szepességek (cipszereknek) volt több mint 700 éven át a hazája. Így eljutottunk Késmárkra, megtekintettük a régi, szépen restaurált evangélikus fatemplomot, majd a mellette álló új templomot, amelyben Thököly Imre Törökországból — II. Rákóczi Ferenc hamvaival együtt — hazaszállított földi maradványai pihennek. Bementünk a Thököly-várba is, valamint megláthattuk az evangélikus egyház hajdani híres késmárki iskoláit.

A konferencia programján Fónyad Pál ausztriai lelképásztor ismertette a szepességi reformáció történetét és az ottani evangélikusság további sorsát. Másik előadónk, dr. Bándy György pozsonyi teológiai magántanár és somorjai lelkész a pozsony környéki reformációról és az ezen a területen élő evangélikusság váltakozó sorsáról szólt. Ezen kívül meghallgattuk az elmúlt esztendő munkájáról szóló jelentéseket és megbeszéltük az előttünk álló időszak feladatait. Reggeli és esti áhítatok, valamint a batizfalvi templomban tartott záró

Istentisztelet és úrvacsoraszóztatás egészítette ki az ülés programját.

A gömöri evangélikussággal való találkozás a konferenciát követő két napon állott a figyelem középpontjában. Akkor ugyanis a legtöbb résztvevő a Szepességből áthaladt gépkocsin az Alacsony Tátrán és a Gömör-Szepesi Érchegeységben, s megérkezett a természeti szépségekben és történelmi emlékekben igen gazdag gömöri tájra. Közben alkalma volt annak a csoportnak, amelyhez tartoztam, Dobsina és Rozsnyó mellett elhaladva Betlért, Jolsvát, Szabadost (Csetneklehotát), s Csetneket megtekinteni. Négynk szállása Sajögömörön a gyülekezethez tartozó családoznál volt. Innem elindulva tekintettük meg másnap Rozsnyót, Krasznahorka várát és a község egyéb látnivalóit, valamint Tornalját is.

Szeptember 3-án vasárnap kilenc gömöri magyar evangélikus gyülekezetben tartottak Nyugateurópában szolgáló magyar evangélikus lelkészek Istentiszteletet. Jőmagam Tornalján, Sajögömörben, s Lökösházán szolgáltam, de társaim eljutottak Csoltóra, Gömörhosszúszóra, Gömörpanyitra, Rozsnyóra, és még két gyülekezetbe. Mindenütt nagy szeretettel fogadtak és alkalmunk volt beszélgetni mind a hivekkel, mind másokkal. Szállásadóink is igen nagy szeretettel vettek körül minket. Mikor megemlíttem az Istentiszteleteken, hogy az 50-es évek elején mint lelkész Clevelandban szolgáltam és felsoroltam néhány oda kivándorolt és az ottani egyházi életben fontos szerepet betöltő gömöri családot, hálásak voltak ezért, mert már nincs kapcsolatuk azok leszármazotaival. A gömöriek vendéglátásáról külön is kellene szólni, amely Clevelandban ismert ízeiket elevenített fel emlékezetemben. Egyébként a konyhaművészet terén eljutott Gömör megye a Szepességre is, mert a batizfalvi konferencia konyháját Ruzsnyák Dezső nővére és sógor-nője vezette, akik a Rozsnyó melletti Csucsomból azért érkeztek a Tátra aljába, hogy ellássanak minket.

Nehéz szívvel búcsúztunk el a délgömöri evangélikusoktól, mert tudtuk, nem könnyű az életük. Kevés magyarul tudó evangélikus lelkész van Gömör megyének ezen a vidékén. Ruzsnyák Dezső olyan területen dolgozik, ahol a 40-es években négy lelkész munkálkodott. Templomaik egyrésze, különösen a sajögömöri komoly javításokra szorul, de a gyülekezetek anyagi ereje nem elég ahhoz, hogy ilyen munkálatokra merjenek vállalkozni. Milyen kár, hogy az Amerikába kivándorolt gömöriszületésű evangélikusokhoz már nem fordulhatnak segítségért, mert az Úr legtöbbjüket hazahívta az örök hazába. 45 évvel ezelőtt még más lett volna a helyzet.

Hisszük azonban, hogy az Úristen megsegíti őket és találunk módot szolgálatuk továbbvégzésére. Most, amikor már ennek külső akadályai nincsenek, talán lesznek fiatalok, akik elhívást éreznek a lelkészi szolgálatra, és alaposan felkészülve erre a hivatásra népiüket az Evangélium magyar nyelven hirdetett üzenetével továbbra is erősítik.

Azt kérjük a lap olvasóitól, hogy imádkozzanak értük!

—Dr. Pósfay György ny. genfi ev. lelkész

AZ EGYHÁZ HÍREI OTTHONRÓL

• Az Evangélikus Országos Múzeumban megnyitása óta 1995 végéig 121,735 személy fordult meg. Az időszakos kiállítások során jelenleg Luther Márton emlékezetére nyílt meg kiállítás. Tervbe vették, hogy az év második felében Thököly Imre, az egykori evangélikus fejedelem emlékezetére rendeznek kiállítást.

• A balatonfüredi ev. gyülekezet, melyet még 1535-ben Dévai Bíró Mátyás, a "magyar Luther" szervezett, alapkövetéltéti ünnepel kezdte meg temploma építését.

• "Credo — Evangélikus Műhely" címmel indult új folyóirat az 1993 végén megszünt "Diakónia" és azt két számmal követő, tiszavirágéletű "Üzenet" utóda. A felelős szerkesztő Bárdossy György szociológus. A szerkesztő bizottság elnöke dr. Frenkl Róbert egy. tanár, ev. országos felügyelő és tb. elnök Veöreös Imre ny. lelkész, a volt "Diakónia" szerkesztője. A karácsonytáján kettős számmal indult periodika gazdag tartalmáról örömmel értesültünk, eddig azonban nem került kézhez.

• A Magyar Ökumenikus Szeretetszolgálat más egyházi-, segély-, és kormányzati támogatásával karácsony előtt a Délvidékre került krajnai menekülteket 10 millió és a szara-

jevi magyar kolónia tagjait 4 millió Ft értékű segélyben részesítette.

• Az Ordass Lajos Baráti Kör folyóirata, a "Keresztyén Igazság" 1995. téli száma közli a néhai D. Ordass Lajos ev. püspök vonatkozásában lefolytatott rehabilitációs eljárás részleteit. Az egyházi bíróság elrendelte a kapcsolatos ítéletnek egyházi lapokban való közzétételét és szószékről való kihirdetését.

• Az Evangélikus Törvényhozó Zsinat 21. ülészakán beható vizsgálat alá vették az egyházkerületekre vonatkozó területrendezést. Az a vélemény látszik elhatározni, hogy a Magyarországi Evangélikus Egyházat három kerületre osszák, s ezzel súlyt adnak vidéki evangélikus központoknak is. 1952 előtt az egyház négy kerületre oszlott (Budapest, Győr, Balassagyarmat, s Nyíregyháza volt püspöki székhely). A jelenlegi területi beosztást annak idején pártállami utasításra két kerületben rögzítették; mindkét egyházkerületnek — érthető politikai okokból — Budapesten jelöltek ki akkor székhelyt.

• A bp.-deákteri ev. templom árnyékában, az evangélikus múzeum mellett evangélikus könyvtár nyílt meg "Huszár Gál Papír- és

Könyvesbolt" néven. A hivatalos egyházi kiadványok mellett árusítják a különféle egyházi, ill. egyházhoz tartozó szervek kiadásában megjelent könyveket is. A könyvesbolt a XVI. században élt Huszár Gál nyomdász és énekköltő lutheri reformátor nevét viseli.

• Porroiban május 12-én, Dunaújvárosban május 19-én felszentelési ünnepet vesz használatba új templomát az ev. gyülekezet.

• Az evangélikus egyház elnöksége elhatározta, hogy az egyházak szociális felelősségének megfelelően, a szociális gondok enyhítését célzó törekvések és intézkedések sorában alapítványt létesít, melynek feladata a rohamosan növekvő gyógyszerárak időszakában a rászorulókat segíteni. Ilyen indoklással kezdte meg működését az Evangélikus Gyógyszeralapítvány, mely egyidejűleg szolgál egészségügyi és szociális célokat.

• A nyíregyházi ev. gyülekezetből bocsátották ki ünnepélyesen Pápua Újginiben végzendő mérnök-missionárius szolgálatra dr. Bálint Imrét. A nyíregyházi 5. körzet parókusává Bartha István lelkészt hívták meg és iktatták be.

• Az "Evangélikus Élet" c. országos hetilap a budapesti evangélikus templomokról hozott ismertetőt. A március 24-i szám pedig részletesen tájékoztat a két békési egyházmegye gyülekezeteinek az örömeiről és gondjairól.

— Ev. Élet

100 x \$100 = SZÁZSZORSZÉP

Tíz éve volt utoljára, hogy az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia az *Erős Vár* olvasóhoz fordult szíves és bőkezű adományokért pénzállományának feltöltésére.

Most megint hasonló helyzetbe került az AMEK: tartalékai fogyóban vannak, s azt a leszállított missziót is alig képes ellátni, ami még szolgálatát igényli. Különösebb gondunk az *Erős Vár* megjelenésének a biztosítása, a magyar evangélikus ügyek képviselője és szemelött való tartása országos vonatkozásban, szórványgondozás (telefonon és levélben), hazai kapcsolatok ápolása, teológiai ösztöndíjak "felkutatása" és hasznosítása, adományok közvetítése, s egyéb más alkalmi szolgálat.

A kérés tehát az, hogy mindezekhez állhasson anyagi keret rendelkezésre. Vagyis kérem az *Erős Vár* olvasóit, hogy ezúttal az **Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia** javára szíveskedjenek adakozni, kisebb-nagyobb adományokkal. Aki megengedheti magának, azt kérem, szíveskedjék \$100-t béküldeni, hogy minél hamarabb elérjük a "kampány" célösszegét, a \$10,000-t, ha akad még kilencven ilyen nemes akakozó — gondolom és remélem, akad...

Minden adományt az *Erős Vár*-ban folyamatosan nyugtázzunk; aki úgy jelzi, annak az adományát emlékadományként. Minthogy az adományok az adóalapból levonhatók, szíveskedjenek csekket, pénzesutalványt a következőképpen kiállítani és küldeni:

(Az USA-ból és külföldről) **Hungarian Conference—ELCA, 9715 Lake Avenue, Cleveland, OH 44102-1229.** A "memo" vonalra írjanak ennyit: AMEK.

(Kanadából) **Hungarian Lutheran Church, 40 Shady Lane Cres., Thornhill, ON L3T 3W7.** A „memo” vonalra szintén írjanak ennyit: AMEK.

Szíves figyelembe még: Ilyen adományok függetlenek minden másától, vagyis ezek nem számítanak előfizetésnek, felülfizetésnek, hátralékos előfizetések kiegyenlítésének, vagy akár AMEK tagsági díjnak; egyszerűen és egyenesen az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia szolgálata folytatását biztosítják.

Az AMEK léte és munkája Istentől ihletett hivatás, ezért az Ő nevében szól a kérés az adakozásra, hiszen az Igéből olvassuk: "A jókedvű adakozót szereti az Isten" (2Kor 9:6-7).

Minden eddigvett adományért, s a jövőbeniekért előre is, hálás szívből mondok köszönetet.

* * *

\$150: Babos Sándor felesége, *Babosné Karner Margit emlékére* (Penetang ON). **\$100:** Baráth János és családja *elhunyt szeretteik emlékére* (Miami FL), Bogád Gizella *szülei, Bogád Sámuel és felesége sz. Horváth Karolina, s más szerettei emlékére* (Clearwater FL), D. Brachna Gábor és felesége *leányuk, dr. Bonn Róbertné Brachna Etel emlékére* (Clearwater FL), özv. dr. Rönkösi Károlyné *férje, Nt. dr. Rönkösi Károly emlékére* (Albuquerque NM), dr. Tomascsek László (Brecksville OH). **\$25:** Özv. Markovits Pálné *férje, Nt. Markovits Pál emlékére* (Upper Sandusky OH). **\$20:** Argay Géza (Guelph ON), Lovagi Tibor (Cleveland OH). **Eddig összesen: \$1,060.00.**

— Bernhardt Béla, fősperes
az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia elnöke

GYÜLEKEZETI HÍREK

CLEVELAND — ELSŐ

Beszolgáló lelkész: **Juhász-Shepherd Ferenc**

Templom és lelkései hivatal: 2836 Martin Luther King Blvd. (44104). Tel.: (216) 721-7074. Vasárnapi istentisztelet de. 10 órakor, angol—magyar. Mihály Ernő gondnok telefonszáma: 661-7316. A lelkész otthoni telefonszáma: 941-2212.

Április 21-én tartjuk meg a gyülekezet 1996. évi rendes közgyűlését közvetlenül a délelőtti Istentisztelethez csatlakozóan, melyre gyülekezetünk tagjait ezúton is szeretettel hívjuk. Az április 28-i Istentiszteleten pedig a gyülekezeti tisztségviselők ünnepélyes beiktatására kerül sor. (Gyülekezeti körlevélből.)

* * *

CLEVELAND — NYUGAT

Beszolgáló: **Gaál Ferenc**

Templom: W. 98 és Denison Avenue — Lelkészi hivatal: 3245 W. 98th Street (44102). Telefon: (216) 961-6895. — Istentisztelet minden vasárnap de. 9.30-kor angol, 10.45-kor magyar nyelven. Úrvacsoraosztás minden hó első vasárnapján és az ünnepnapokon. Vasárnapi iskola októbertől májusig 9.30-kor angol, 10.45-kor magyar nyelven.

Isten kegyelméből készültünk a gyülekezet alakulása 60. évfordulójának a megünneplésére. Az **ünnepi Istentisztelet és kapcsolatos díszbéd dátuma 1996. május 19-e.** Erre az alkalomra szeretettel hívjuk és várjuk valamennyi hittestvérünket és a gyülekezet barátait közelről és távolról, ugyancsak a magyar egyházi és egyesületi képviselőket is. Az Istentiszteletet **dr. Miller Marcus egyházkerületi püspök** vezeti, s feltehetően vele szolgál majd **Tamásy Zoltán csövári lelkész** is. Tamásy Zoltán "terepszemlén" számít közöttünk lenni abban az időben, hátha vállalná az állandó lelkészi szolgálatot (a lelkészi állás május

1-ével lesz üresedésben). • **A presbitérium új tagja március 10-étől Gaydán Melinda.** Köszönjük, hogy vállalta ezt a felelős szolgálatot: szeretettel köszöntjük presbitereink sorában. • Reméljük, hogy a téli hónapok nehézségeit magunk mögött tudhatjuk, s állandóbb, szélesebbkörű lehet mostmár az Istentiszteleteken és rendezvényeken való részvétel. Készséges és rendszeres egyházfenntartó adakozással legyünk együttesen jó sáfárai a gyülekezet jelenlegi és jövőbeni működésének. • **Május 1-e után bármilyen gyülekezeti ügyben hívják Kemes László főgondnokot 741-0392 telefonszámon** vagy Bernhardt Béla főesperest, ügyvivő lelkézt 961-4870 telefonszámon (betegek, kórházba kerültek bejelentése, házi úrvacsoravétel igénylése, stb.). • Jézus Krisztus így biztat mindnyájunkat: "Íme, én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig" (Máté 28:20). • Békesség és hálaadás éljen minden szívben mindenkor. —BB.

* * *

DETROIT

A gyülekezet 1996. március 17-én
istentiszteleti szolgálattal
befejezte misszióját.

* * *

TORONTO

Lelkész: Bernhardt Béla főesperes

Templom: First Lutheran Church, 116 Bond Street — Lelkesi hivatal (minden posta ide küldendő): 9715 Lake Avenue, Cleveland, OH 44102, USA; tel.: (216) 631-5007. — Istentisztelet (július—augusztus kivéve) a hó második és negyedik vasárnapján du. 4 órakor. — Felügyelő: dr. Raschka László, tel.: (416) 783-6938.

Május 8-án pünkösdvasárnap és június 23-án vasárnap (évadzárás) az Istentisztelet alkalmával az Úrvacsora is kiszolgáltatásra került. Istentiszteleteinkre mindig szeretettel hívjuk hittestvéreinket és gyülekezetünk barátait is. • A február 25-én tartott évi közgyűlésen a jövőre nézve megállapítottuk az évi költségvetést kerekén 5,000 dollárban; számítjuk, hogy a jövőévi, 28. ökumenikus áhitatnak 1997. január 19(?) -én mi leszünk a rendezői (házigazdái); tervezzük megünnepelni a gyülekezet alakulásának a 70. évfordulóját, 1997. április 27-én. • A bőjti körlevélből sajnálatosan kimaradt: **Nőegyleti elnökül dr. Kőrös Jánosné választottuk meg.** Hálásak vagyunk, hogy elvállalta ezt a munkakört. • Örülünk annak, hogy hosszabb kórházi kezelés után **Barbier Lajos** volt orgonistánk most már otthonában lábadozhatik. Teljes felgyógyulást ezúton is kívánunk! • **Március 21-én** elszóltította az Úr közlünk **Takács Mihály** presbitertünk, gyülekezetünk évtizedeken át hűséges tagját. 89 éves volt... Gyászoló özvegyének (sz. Egyed Jolán), Géza fiának (felesége Sandy), Zsuzsa lányának (férje Federchuk William), s kiterjedt családjuknak a hit vigaszt kívánjuk: (Jézus mondja): "Aki hisz énbenem, az ha meghal is él". A temetés szolgálatát szépszámu gyülekezet részvételével március 23-án Nt. Turchányi Sándor végezte. • "Áldott a mi Urunk Jézus Krisztus Isten és Atyja, Aki nagy irgalmával újjászülte minket Jézus Krisztusnak a halottak közül való feltámadása által élő reménységre" (1Péter 1:3). • A húsvéti szent öröm tegye áldottá és teljessé mindnyájunk életét! —BB.

ARAFAT BETLEHEMBEN

Arafat Yassir, a Palesztin Nemzeti Főtanács feje és családja a karácsonyt Betlehemben töltötte. Arafat elnök karácsonyt a többségében muzlimlakosú Palesztinában nemzeti ünneppé nyilvánította. Arafatné kisgyermekükkel Jézus jáslának hagyományos zárandokhelyén megáldotta magát és résztvett az evangélikus Istentiszteleten. □

Mindennapi kenyér

Útmutató a Biblia olvasásához

1996. MÁJUS

1. **Fülöp és Jakab apostol emléklapja**
2Korinthus 4:1-6 — Máté 10:7-16
2. Cselekedetek 17:22-34 — 1Péter 4:1-11
3. Galata 6:14-28 — 1Péter 4:12-19
4. Galata 5:1-6 — 1Péter 5:1-14

HÚSVÉT 5. VASÁRNAPJA

Heti ige: Zsoltár 98:1

5. Cselekedetek 17:1-15 — János 14:1-12
6. Jakab 1:17-21 — 1 Timóteus 1:1-11
7. János 6:66-69 — 1 Timóteus 1:12-20
8. Lukács 19:37-40 — 1 Timóteus 2:1-7
9. Máté 21:18-22 — 1 Timóteus 2:8-15
10. Jelenések 5:6-11 — 1 Timóteus 3:1-13
11. 1Sámuel 16:14-23 — 1 Timóteus 3:14-16

HÚSVÉT 6. VASÁRNAPJA

Heti ige: Zsoltár 66:20

12. Ap.Csel. 17:12-31 — János 14:15-21
13. 1Királyok 3:5-15 — 1Timóteus 4:1-11
14. Kolossé 4:1-6 — 1Timóteus 4:12-5:2
15. Lukács 11:1-8 — 1Timóteus 5:3-16
16. **MENNYBEMENETEL ÜNNEPE**
Cselekedetek 1:1-11 — Lukács 24:44-53
17. Jelenések 1:4-8 — 1Timóteus 5:17-25
18. Dániel 7:9-14 — 1Timóteus 6:1-10

HÚSVÉT 7. VASÁRNAPJA

Heti ige: János 12:32

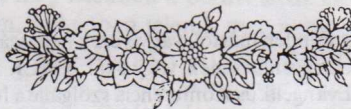
19. **47. Zsoltár — János 17:1-11**
20. János 14:15-19 — 1Timóteus 6:11-16
21. Lukács 12:8-12 — 1Timóteus 6:17-21
22. Róma 8:26-30 — 2Timóteus 1:1-12
23. János 7:37-39 — 2Timóteus 1:13-18
24. Zsidók 11:32-40 — 2Timóteus 2:1-13
25. Ézsaiás 41:17-20 — 2Timóteus 2:14-26

PÜNKÖSD:

A SZENTLÉLEK KITÖLTÉSÉNEK AZ ÜNNEPE

Heti ige: Zakariás 4:6

26. Cselekedetek 2:1-21 — János 20:19-23
27. **PÜNKÖSDHÉTFŐ**
150. Zsoltár — Máté 16:13-19

ERŐS VÁR
BOX 602148
CLEVELAND, OH 44102

**ELŐFIZETÉSE
LEJÁRT-E?**

1996. JÚNIUS

1. Cselekedetek 8:14-25 — Titusz 1:1-16

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE

Heti ige: Ézsaiás 6:3

2. **2Korinthus 13:11-14 — Máté 28:16-20**
3. 4Mózes 6:22-27 — Titusz 2:1-10
4. Példabeszédek 1:20-28 — Titusz 2:11-15
5. Efezus 4:1-6 — Titusz 3:1-15
6. Ézsaiás 44:21-23 — 1Királyok 1:1-21
7. Efezus 1:3-14 — 1Királyok 1:22-40
8. Ezékiel 1:4-6, 22-26 — 1Királyok 1:41-53

PÜNKÖSD UTÁNI 2. VASÁRNAP

Heti ige: Lukács 10:16

9. **5Mózes 11:18-21, 26-28 — Máté 7:21-29**
10. Jeremiás 36:1-31 — 1Királyok 2:1-12; 3:1-3
11. Jónás 1:1-16 — 1Királyok 3:4-15
12. Jónás 2:1-11 — 1Királyok 3:16-28
13. Máté 9:35-38; 10:1-7 — 1Királyok 5:9-14
14. Jeremiás 15:10, 15-21 — 1Királyok 5:15-32
15. Példabeszédek 12:1-8 — 1Királyok 6:1-13

PÜNKÖSD UTÁNI 3. VASÁRNAP

Heti ige: Máté 11:28

16. **Róma 4:18-25 — Máté 9:9-13**
17. Példabeszédek 4:17; 5:1-6 — 1Kir 8:1-13
18. 100. Zsoltár — 1Királyok 8:22-30, 54-61
19. Cselekedetek 20:7-12 — 1Királyok 9:1-9
20. 1János 3:13-18 — 1Királyok 10:1-13
21. Jónás 3:1-10 — 1Királyok 11:1-13
22. Jeremiás 3:14-17 — 1Királyok 11:26-43

PÜNKÖSD UTÁNI 4. VASÁRNAP

Heti ige: Lukács 19:10

23. **Róma 5:6-11 — Máté 9:35—10:8**
24. **Keresztelő János emléknapja**
Ap.Csel. 13:13-16 — Lukács 1:57-67
25. **Az Ágostai Hitvallás emléknapja**
Ézsaiás 55:6-11 — János 15:1-11
26. Lukács 15:11-25 — 1Királyok 12:1-32
27. Lukács 19:1-10 — 1Királyok 12:33—13:19
28. Jónás 3:10; 3:1-11 — 1Királyok 13:20-32
29. **Péter és Pál apostol emléknapja**
1Korinthus 3:16-23 — Márk 8:27-35

PÜNKÖSD UTÁNI 5. VASÁRNAP

Heti ige: Galata 6:2

30. **Róma 5:12-15 — Máté 10:24-33**

—(B)

SECOND-CLASS POSTAGE
PAID
CLEVELAND, OHIO